

Μάτην ἐτόξευεν ἔτι ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως ὁ τύραννος τοὺς ἐφορμῶντας ῥωμαίους. Μετ' ὀλίγον ὑπὸ τῆς δίψης πισθεὶς ἤνοιξε τὰς πύλας εἰς τοὺς στρατιώτας τοῦ Κουρίωνος. Ἐνῶ δὲ ἰκέτης παρὰ τὸν βωμὸν ἐπεκαλεῖτο τὸ ἔλεος τοῦ νικητοῦ, βέλος, μακρόθεν ἀφειμένον, ἐπλήγωσεν αὐτοῦ τὰ στήθη. Καὶ ὁ Ἀθηνίων ἐκσπᾶσας τὸ θανατηφόρον ἔγχος εἶδεν ἄνωθεν τῆς αἰχμῆς προσηρμοσμένον τὸν δακτύλιον τοῦ Μιθριδάτου. — Τοῦτο—εἶπεν ἐκπνέων—μοὶ πέμπει δῶρον ὁ Φεῖδων !

Νοέμβριος 1883.

Κ. Γ. ΞΕΝΟΣ.

Ο ΑΣΠΤΑΣΜΟΣ

Ἡ γλωσσολογία ἐκτὸς τῶν ἄλλων ζητημάτων, περὶ ἃ ἀσχολεῖται, δὲν ἀφῆκεν ἀθικτον καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο: Πόθεν ὁ ἄνθρωπος ἐδιδάχθη νὰ ἐκδηλοῖ τὸ σέβας αὐτοῦ καὶ τὴν φιλίαν πρὸς τοὺς ἄλλους ; Ἡ ἐπικρατοῦσα ἤδη γνώμη εἶνε ὅτι ὡς τὰ πτηνὰ ὑπῆρξαν οἱ διδάσκαλοι αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν μουσικὴν, οὕτως αὐτὰ ταῦτα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τὰ ὑποδείξαντα αὐτῷ καὶ τὸν χαιρετισμόν. Ἡ Σπίζα διὰ τοῦ ἄσματος τῆς ἐκάλει τὸν φίλον τῆς, ὅστις φιλοφρόνως ἀνταπήντα ἐκ τοῦ ἐτέρου μέρους τοῦ δάσους, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐσκέφθη ἀμέσως, ὅτι ἡ ἀμοιβαία αὕτη προσφώνησις ἦτο τῶν πτηνῶν ἢ γλῶσσα. Ἐμφυτον δὲ ἦτο καὶ αὐτῷ ἡ πρὸς κοινωνίαν ἔφρασις καὶ χαρὰ, ἣν ἐξεδήλου διὰ τῆς γλώσσης καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σημείων.

Ὅπου καὶ ἂν πορευθῆ τις, εἴτε ἐν τῇ πεπολιτισμένῃ Εὐρώπῃ, εἴτε ἐν τοῖς ἀγρίοις τῆς Ἀμερικῆς, εἴτε ἐπισκεφθῆ τις τὸν ἄξενον βορρᾶν, ἔνθα οἱ ἄνθρωποι μετὰ κόπου παλαίουςι πρὸς τὸν βίον, εἴτε τὴν ποικιλόχρουν καὶ εὐφορον μεσημβρίαν, ἔνθα ἀπόνως τις προσπορίζεται τὰ τοῦ βίου, πανταχοῦ εὐρίσκει τὸν ἀσπασμὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὡς δεῖγμα πασιφανές, ὅτι ἀγάπη καὶ φιλία ἐκτείνουσι τὴν ἰσχὺν των ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ τοὶ αὗται πολλάκις καὶ διὰ τὸ δυσμενές τῆς φύσεως καὶ διὰ τὴν πολὺ ταπεινὴν βαθμίδα τῆς ἀναπτύξεως πολλῶν ἐθνῶν ὀλίγιστα δύνανται νὰ παραγάγωσιν ἄνθη. Ὁ ἀσπασμὸς εἶνε ἀληθῆς φύσις, καὶ εἰς ὕψιστον βαθμὸν καὶ τι ὠραῖον. Διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῇ φυσικῇ καὶ ζωηρᾷ λυρικῇ ποιήσῃ εὐρίσκομεν πολλάκις αὐτὸν ἐν χρήσει. Ὁ ποιητῆς πέμπει τοὺς ἀσπασμούς του οὐ μόνον πρὸς τὸν προσφιλῆ του φίλον, πρὸς τὴν ἐρωμένην του, ἀλλ' εἰς πᾶν ὅ,τι ἀξιέραστον, ὅ,τι ἀνταποδίδει ἀγάπην, ἢ φαίνεται τῷ ποιητῇ ὡς τοιοῦτον: εἰς τὸν ᾠδικὸν θίασον τῶν πτηνῶν, εἰς τοὺς γελόεντας λειμῶνας τοῦ ἔκρου, εἰς τὴν προσφιλῆ τῆς πατρίδος κοιλάδα

Ἄλλ' ὅσῳ διάφοροι εἶνε οἱ λαοὶ κατὰ τὴν γλῶσσαν, ἐνδυμασίαν καὶ ἥθη, τότε ποικίλος εἶνε καὶ ὁ ἀσπασμὸς των. Ἀναρίθμητοι δ' εἶνε αἱ φράσεις, δι' ὧν οἱ ἄνθρωποι ἐκφράζουσι τοὺς ἀσπασμούς των, ὡς καὶ τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα, τὰ συνοδεύοντα τὰς φράσεις ταύτας, ἅτινα καὶ μόνα συχνάκις δηλοῦσι τὸν ἀσπασμὸν.

Ὁ ἀσπασμὸς εἰς ἔθνος τι κατὰ τὴν περιόδον τοῦ χρόνου διαμορφοῦται εἰς ἐκούσιον μὲν, ἀλλὰ σταθερὸν νόμον, εἰς δὲ ἕκαστος ὀφείλει νὰ υποτάσσεται, ἂν μὴ θέλῃ νὰ νομιζῆται ἀγροῖκος. Συχνάκις ἐν τῷ ἀσπασμῷ συμβαίνει, ὥστε ὅ,τι πρὸς τινι λαῷ εἶνε κόσμιον, νὰ θεωρῆται παρ' ἄλλῳ λαῷ ἄκοσμον.

Οἱ Λάπωνες π. χ. χαιρετῶντες πιάζουσιν ἰσχυρῶς πρὸς ἀλλήλους: τὰς γυναῖκας των, ὅπερ παρ' ἡμῖν οὐ μόνον ἄκοσμον, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸν θεὸν θά ἐφάνετο Ἄλλαχοῦ δὲ πάλιν, ὡς ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γερμανίᾳ, ἔθος ὑπάρχει ὁ νεανίσκος χαιρετῶν κυρίαν νὰ ἀσπάζηται αὐτῆς τὴν χεῖρα, τοῦθ' ὅπερ παρ' ἡμῖν καὶ ἐν Ἰταλίᾳ θὰ ἐνομιζέτο κκχόν. Ἐπίσης ἔνα μεταχειρισθῶμεν ἐν παράδειγμα, ὅπως παρὰ τοῖς μεσημβρινοῖς Γερμανοῖς ἀσπάζονται τῶν κυριῶν τὴν

χειρα, οὕτως ἐν Ῥωσσίᾳ ἀσπάζονται αὐτῶν τὸ μέτωπον. Ἐν τῇ βορείᾳ Ἀμερικῇ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἀγγλίᾳ ἡ κυρία χαιρετῆ κατὰ πρῶτον τὸν κύριον καὶ νομιζέται ἀγροϊκὸς ὁ πρότερον τὴν κυρίαν χαιρετῶν.

Ὁ ἀσπασμὸς παρ' ἅπασιν τοῖς λαοῖς καὶ ὑπὸ πάσας τὰς ἰδιαιζούσας μορφάς του σκοπὸν ἔχει νὰ ἐκδηλώσῃ ἐξωτερικῶς πρὸς τοὺς ὁμοίους ἡμῶν ἀνθρώπους σέβας καὶ φιλίαν, καὶ εἶνε ἐν χρήσει κατὰ τὴν συνάντησιν ἡμῶν μετ' ἄλλων. Ἐκ τοῦ σκοποῦ τούτου, οὐ ἔνεκα βεβαίως πολλάκις ἀντὶ σεβασμοῦ δύναται νὰ ὑποκαταστήσῃ ὡς ἀκριβεστερὰ ἔκφρασις ἢ λέξις ὑποτέλεια, προέρχονται αἱ πολυάριθμοι τοῦ ἀσπασμοῦ τῶν ἀνθρώπων μορφαί, ἐπίσης ποικίλαι, ὡς ποικίλαι εἶνε αἱ τοῦ ἐδάφους σχέσεις, τὸ κλίμα, ὁ κοινωνικὸς βίος, ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις, καθόλου δὲ ἢ τοῦ πολιτισμοῦ βαθμὶς τῶν καθ' ἕκαστα ἐθνῶν. Οἱ Πέρσαι π. χ. διερχομένου τοῦ βασιλέως διεπέρων διὰ τῆς χειρὶδος τὰς χεῖρας, ὡς σημεῖον, φαίνεται, ὑποταγῆς· ὁ Κῦρος ἐφόνευσε δύο ἐπισήμους Πέρσας· «ὅτι αὐτῷ ἀπαντῶντες οὐ διέωσαν διὰ τῆς κόρης τὰς χεῖρας, ὅ ποιοῦσι βασιλεῖ μόνον,» ὡς λέγει ὁ Ξενοφῶν. Πολλὰ ἄλλα ἔθνη εἶνε τόσῳ κατώτερα κατὰ τὸν πολιτισμὸν, ὥστε ὁ τρόπος αὐτῶν τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους εἶνε ἡμῖν ἀκατάληπτος καὶ πολλάκις γελοῖος. Πολλάκις τυχαῖαι περιστάσεις, εἰς χώραν τινὰ προσιδιάζουσαι, ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τὸν ἀσπασμὸν καὶ χρωματίζουσιν αὐτὸν ἰδιαζόντως. Ἐν χωρίοις τισὶ τῆς Σερβίας π. χ. μεταξὺ φίλων εἶνε συνήθης ὁ παράξενος ἀσπασμὸς «ὕπαρχουσι δρῦς;» ἰσοδυναμῶν πρὸς τὸν ἡμέτερον «πῶς εἴσθε; πῶς ἔχετε;» Προῆλθε δὲ τὸ ἔθος τοῦτο τοῦ χαιρετίζεσθαι ἐκ τούτου, ὅτι τῆς Δρυὸς ἢ καλλιέργεια εἶναι λίαν σπουδαία τοῖς ἐκείνων τῶν τόπων κατοίκοις.

Ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὰ διάφορα τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ἔθνη εἶχον ἐπίσης ἰδιάζοντα τοῦ ἀσπάζεσθαι τρόπον. Οὕτως ἐν τῷ ἀσπασμῷ αὐτῷ κάλλιστα ἀπεικονίζετο τὸ ἐλεύθερον τοῦ Ἑλληνος καὶ τὸ δουλοπρεπὲς τοῦ Ἀσιανοῦ. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας προσηγρεύοντο διὰ τοῦ ἀπλουστᾶτος καὶ χαρακτηριστικοῦ «Χαῖρες», ὡς οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τοῦ Salve καὶ vale, ἔτι δὲ διὰ τοῦ «ὕγιαινε»,

καὶ ἐπὶ Ἀριστοφάνους καὶ διὰ τοῦ ἀσπάζεσθαι, θεωροῦντες τὸ, χαιρε, ὡς λίαν ἀπηρχαιωμένον

«Χαίρειν μὲν ὑμᾶς ἔστιν, ὦ ἄνδρες δημόται,
ἀρχαίον ἤδη προσαγορεύειν καὶ σαπρὸν
ἀσπάζομαι δέ.» (Ηλίους. 322).

Καὶ τοὺς νοσοῦντας ἢ δυστυχοῦντας οἱ ἀρχαῖοι προσηγόρευον διὰ τοῦ χαιρε ἢ καλῶς ἔχε. Ὅλως δουλικὸς καὶ ἀνελεύθερος ἦτο ὁ τῶν Αἰγυπτίων χαιρετισμὸς, καθ' ὃν ἀντὶ τοῦ «προσαγορεύειν ἀλλήλους ἐν τῆσι ὁδοῖσι προσκυνέουσι κατιέντες μέχρι τοῦ γούνατος τὴν χεῖρα». Ἐν τοῖς μεταγενεστέροις ὁμως χρόνοις καὶ ἐν Ἑλλάδι εἰσῆχθη ἕξωθεν, φαίνεται, τὸ ἔθος τοῦ νὰ φιλή τὴν χεῖρα ὁ κατώτερος τοῦ ἀνωτέρου ἢ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ τὸ γόνατον. «Οἱ δὲ σεμνότεροι καὶ προσκυνεῖσθαι περιμένοντες, οὐ πόρρωθεν οὐδ' ὡς Πέρσαις νόμος, ἀλλὰ δεῖ προσελθόντα καὶ ὑποκλιψάντα καὶ πόρρωθεν τὴν ψυχὴν ταπεινώσαντα καὶ τὸ πάθος αὐτῆς ἐμφανίσαντα τῆ τοῦ σώματος ὁμοιότητι τὸ στῆθος ἢ τὴν δεξιὰν καταφιλεῖν.» Ὡς δὲ παρ' ἡμῖν οὕτω καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν ἐπανιδόντες ἀλλήλους φίλοι ἢ συγγενεῖς ἐφίλουν τὰ στόματα ἢ τὰς παρειὰς ἀλλήλων.

Ἐν ταῖς πεπολιτισμέναις τῆς Εὐρώπης χώραις ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος ὡς γενικὸς ἀσπασμὸς εἰσῆχθη τὸ ἔθος τοῦ ἀφαιρεῖν τὸν πῖλον, ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ἡ χειραψία, καὶ ἡ ὑπόκλισις εἶνε τρόποι τοῦ ἀσπάζεσθαι. Ἡ κυρία ποιεῖ ἀπλῶς ἐλαφρὰν τινα ὑπόκλισιν τοῦ ἄνω σώματος ἢ ἐκφέρει ὀλίγας τινὰς πρὸς τοῦτο λέξεις. Οἱ βόρειοι γερμανοὶ λέγουσιν ὡς γνωστὸν κατὰ πᾶσαν τῆς ἡμέρας ὥραν «Uten morgen» (καλὴν πρωῒαν), ὁ μεσημβρινὸς γερμανὸς «Gott grüsse dich» ὅ ἐστι «ὁ Θεὸς νὰ σὲ ἀσπασθῆ!» Ἐν ταῖς καθολικαῖς χώραις τῆς μεσημβρινῆς Γερμανίας καὶ Αὐστρίας εἶνε ἐν τοῖς χωρίοις ὁ ὑπὸ τοῦ Πάπα Βενεδίκτου δεκάτου τρίτου τῷ ἔτει 1728 συσταθεὶς ἀσπασμὸς «Ἐὐλογημένος ἔστω ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς» ἢ δὲ ἀπάντησις, «Ἄει, ἀμήν!» Παρ' ἡμῖν ὁ συνήθης ἀσπασμὸς εἶνε «καλὴ ἡμέρα!» ἢ «καλὴ ἑσπέρα» ἐν δὲ τοῖς χωρίοις πολλῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος «ὦρα καλὴ, γυιὰ σου!» (ὕγιειά ἔστω σοι).

ΚΟΜΗΣ ΣΑΜΒΩΛ

(ΑΠΕΘΑΝΕΝ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΝ ΤΟΥ 1883)

Ἐὸ ἀσπασμὸς τῶν ἀνωτέρων π. χ. τῶν ἡγεμόνων ἐκ μέρους τῶν ὑπηκόων ἐν Εὐρώπῃ ἀποβάλλει ὁσημέραι τὸν δουλικὸν καὶ ἀνάξιον τῷ ἀνθρώπῳ χαρκατῆρα, καθ' ὅσον ἐξαφανίζεται ὁ δεσποτισμὸς καὶ εἰσάγεται τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα. Μόνον ἐν Ῥωσίᾳ καὶ παρὰ τοῖς Ἀσιανοῖς πίπτουσι πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ δεσπότου ἐν τῷ ἀσπασμῷ.

Παρὰ τοῖς στρατιωτικοῖς ὁ ἀσπασμὸς ἔχει σπουδαῖον μέρος. Ἐνταῦθα ὁ χαιρετισμὸς δὲν εἶνε ἐκουσίᾳ τις πράξις, ὡς παρὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ διαταγὴ, ὑπαγομένη εἰς τὴν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν, ἡ δὲ στρατιωτικὴ ὑποταγὴ ἀπαιτεῖ ὡς ἀσπασμὸν ἐξωτερικὸν μόνον σημεῖον, ὅπερ ἕκαστος ὀφείλει νὰ γινώσκῃ.

Ἐπίσης καὶ ὁ ἐν τῷ ναυτικῷ στρατιώτης ὑποχρεοῦται εἰς τὸν ἄφωνον τοῦτον ἀσπασμὸν, καὶ τοι πολλάκις ἐνταῦθα ἡχεῖ καὶ δυνατωτέρα τις γλῶσσα, ἢ τῶν πυροβόλων.

Δὲν εἶνε δὲ ἀνάγκη ἐνταῦθα νὰ γείνη μνεῖα, ὅτι ἐν τινι ἔθνει αἱ διαφοροὶ τάξεις, τὰ ἐπαγγέλματα, ἡ ἡλικία, ἔχουσι τοὺς ἰδιόζοντας αὐτοῖς ἀσπασμοὺς, ὡς ὁ γεωργὸς ἐν τοῖς ἀγροῖς, ὁ ναύτης ἐν τῇ θαλάσῃ, ὁ σπουδαστής, ὁ ἱερεὺς κλπ.

Ἐν ταῖς μὴ Εὐρωπαϊκαῖς χώραις, ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαίρεσεων ὁ ἀσπασμὸς φέρει τὸν δουλικὸν τύπον, διότι καὶ αἱ Κυβερνήσεις εἶνε δεσποτικαὶ καὶ ὁ κοινωνικὸς ἐπομένως βίος ἔτι ἀμόρφωτος. Οὐ μόνον δὲ δουλικὴν ὑποταγὴν ἐμφαίνει ὁ ἀσπασμὸς τῶν Ἀσιανῶν καὶ Ἀφρικανῶν ἀλλὰ καὶ ἀξιοπαρατηρήτους καὶ δυσεξηγήτους ἰδιότητες.

Ἐὸ δουλοπρεπὲς τοῦρκος σταυρῶνει τὰς χεῖρας, θέτει αὐτὰς ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ κύπτει. Μόλις δὲ δυνάμεθα νὰ κρατήσωμεν τὸν γέλωτα βλέποντες τὸν παράδοξον τρόπον τοῦ ἀσπασμοῦ τῶν μεγιστάνων ἐν τῷ Διθνήφ. Ἐὸ κατώτερος ἐκβάλλει τὰς ἐμβάδας τοῦ ἀνωτέρου καὶ θέτει πρὸ ἑαυτοῦ, μεθ' ὃ ὁ ἕτερος τὸ αὐτὸ πράττει. Ἐὸ Ἀραψὸς χαιρετῶν φωνεῖ «Salem aleikum» (εἰρήνη ὑμῖν) καὶ θέτει ἐπὶ τοῦ στήθους τὴν χεῖρα, ἵνα δείξῃ ὅτι τοῦτο ποθεῖ ἐγκαρδίως.

Ἐὸ Πέρσης προσκαλέσας ξένον τινὰ εἰς δεῖπνον τὸν ὑποδέχεται ὡς ἐξῆς: Ἐξέρχεται εἰς προῦπάντησίν του καὶ τῷ ἀποτεινεί πολλὰς

φιλοφρονήσεις, ἔπειτα ὀπισθοχωρεῖ καὶ χαιρετᾷ πάλιν αὐτὸν παρὰ τὴν θύραν.

Παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς ὁ συχνάκις πολὺπλοκος τοῦ ἀσπασμοῦ τρόπος δεικνύει δουλικὸν χαρακτήρα. Οὗτοι θέτουσι τὴν δεξιάν των εἰς τὸ μέτωπον καὶ κλίνουσι τὴν κεφαλὴν ἢ υποκλίνουσιν ἔχοντες ἐπὶ τοῦ στήθους τὴν χεῖρα, πολὺ βαθέως, καθ' ἣν ὑπόκλινσιν ἀνομάζουσιν ἑκυτοὺς «ὕποταταγμένους δούλους τοῦ δεσπότηου.»

Ἐν Κίνα ὁ ἵππευς, ἐν θερμοαῖς μάλιστα ἡμέραις, εὐρίσκεται εἰς δυσχερῆ θέσιν, ἂν συναντήσῃ ἀνώτερόν του. Ὁφείλει δηλονότι ν' ἀφιππεύσῃ καὶ νὰ περιμένῃ, μέχρις οὗ οὗτος διέλθῃ.

Τὸν τύπον τῆς μεγίστης ὑποταγῆς φέρει ὁ ἀσπασμὸς τοῦ ἐπισήμου Ἰάπωνος. Ὁ μικρότερος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐκβάλλει τὰ σανδάλιά του, κρύπτει τὴν δεξιάν χεῖρα ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶδι, ἀφίνει τοὺς βραχίονάς του ἡρέμα νὰ καταπέσωσι καὶ ἀνάνδρως φωνεῖ: «Augh! Augh!» (Μηδὲν ἀράσχεμοι κακόν!) Ὁ ἀνώτερος δὲ ὑπερηφάνως διέρχεται πεζῇ ἢ ἔφιππος καὶ μόλις κρίνει βλέμματος ἄξιον τὸν πτωχόν. Καὶ ἐν Ἀφρικῇ ὁ ἀσπασμὸς εἶνε δουλικός. Γονυκλισίαι, εὐπειθέσταται φράσεις, ἐδαφιαῖα ὑποκλίσεις πανταχοῦ ἀπαντῶσιν. Ἄλλ' οὐχ ἤττον ἐν Αἰγύπτῳ ὁ ἀσπασμὸς, μεθ' οὗ ὁ λαὸς χαιρετᾷ τοὺς ὀμοίους του εἶνε ἀππληλαγμένοι πάσης δουλοπρεπείας. Εἴκοσι διάφοροι τρόποι τοῦ ἀσπάζεσθαι ὑπάρχουσι π. χ. ἐν Καίρῳ καὶ τοῖς πέριξ λέγουσι «καλὴν ἡμέραν» ἢ αἰσθητικώτερον, «Εἶθε ἡ ἡμέρα σου νὰ ᾔνε λευκὴ» πρὸς δ' ἡ ἀπάντησις: «Εἶθε ἡ ἰδικήσου νὰ ᾔνε ὡς γάλα!»

Ἐν τισι ἰθαγενέσι φυλαῖς τῆς μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς ὁ χαιρετισμὸς εἶνε βραχὺς καὶ ἄνευ πολλῶν φιλοφρονήσεων. Ὁ πρῶτος λέγει «Σύ;» ὁ δὲ ἕτερος ἀποκρίνεται «Ναί!»

Ἐπὶ τῆς πρὸς βορρᾶν τῆς Αὐστραλίας κειμένης νήσου νέας Γουίνεας καλύπτουσιν ἐν τῷ ἀσπασμῷ τὴν κεφαλὴν διὰ φύλλων, ὅπερ συνάμα εἶνε σημεῖον τῆς εἰρήνης.

Οἱ Γεωγράφοι πληροφοροῦσιν ἡμᾶς, ὅτι παρ' οὐδενὶ λαῷ ἐλλεῖπει ἡ θρησκεία, οὔτε παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀγριωτάτοις καὶ εὐτελεστάτοις. Τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς δύναται τις νὰ εἴπῃ καὶ περὶ τοῦ ἀσπασμοῦ, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀγριώτατοι λαοὶ ἔχουσιν εἰδός τι χαιρε-

τισμοῦ καὶ μεθ' ὅλα τὰ ἄγρια πάθη ὁ ἄνθρωπος τείνει τὴν ἀδελ-
φικὴν χεῖρα πρὸς τὸν ὁμοῖόν του διότι κατὰ τὸν σοφὸν Σταγει-
ρίτην «φύσει κοινωνικὸν ὁ ἄνθρωπος.»

Κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1883.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΓΑΛΑΝΗΣ.

ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ

—“Ὅτε πρὸ διετίας εἰς ἓκ τῶν φαινοτέρων τῆς ῥωσικῆς φιλολο-
γίας ἀστέρων, ὁ **Θεόδωρος Δοσταγιέφσκις**, ἔδωκε λησμο-
νημένος σχεδὸν, ὁ σκιαγραφῶν τότε ἐν τῇ «Νίνα» τὸν ἄνδρα κ.
Σολοβιέφ, ἔγραψε τὰς ἀκολουθοῦσας γραμμὰς κλαίων τὴν μάτρυν
τῶν κρατούντων σήμερον τὸν κάλαμον ἀνδρῶν. «Ὅτε ἡ παιδεία
χάνει τινὰ τῶν ἡγητόρων αὐτῆς καὶ τὴν πένθιμον ταύτην ἀγγε-
λίαν διασαλπίζει ὁ τύπος, αἱ κοινωνίαι συνήθως συγκινεῦνται ἐπὶ
τινας ἡμέρας ἀναγινώσκουσαι τὰς καλλιπεσις νεκρολογίας εἰς τὰς
ἐφημερίδας. Παρέρχεται ὅμως ὀλίγος χρόνος, ὁ κόσμος ἡσυχάζει
καὶ ἕκαστος ἀκολουθεῖ τὸν δρόμον του μὴ σταματῶν μῆτε βλέμμα
νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τοῦ ἐγκλείσαντος μίαν μεγάλην ὑπαρξίν τάφου. Ῥί-
πτεται εἰς λήθην τὸ ὄνομά του καὶ τὰ συγγράμματά του τὰ κα-
λύπτει ἡ κόνις τῶν βιβλιοθηκῶν, ὡς τὸ σῶμά του τὸ χῶμα τοῦ
τάφου.»

Ἡ μάτρυν ὅμως τοῦ **Τουργκένιεφ** δὲν εἶναι ὁμοία τῆς τοῦ
ἀτυχοῦς φίλου του **Δοσταγιέφσκη** ἀποχωρῶν τῆς σκηνῆς τοῦ κό-
σμου τούτου ἀφίνει ἀνεξάλειπτα ἔχνη διότι ὁ θάνατός του δὲν